Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medya Kullan?m Al??kanl?klar? ve Motivasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medya Kullan?m Al??kanl?klar? ve Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32182

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu ölçek, 2018 y?l?nda Ömer ?çirgin taraf?ndan bir yüksek lisans tezi çal??mas? kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Ölçe?in temel amac?, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin sosyal medya platformlar?n? kullanma biçimlerini, s?kl?klar?n? ve bu kullan?mlar?n alt?nda yatan psikolojik ve sosyal motivasyon kaynaklar?n? sistematik olarak ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, genç yeti?kinlerin dijital medya ile olan ili?kilerini ve bu ili?kilerin akademik, sosyal ve ki?isel ya?amlar? üzerindeki potansiyel etkilerini anlamland?rmaya odaklanmaktad?r. Ölçek, hem kullan?m al??kanl?klar?n?n nicel yönlerini hem de motivasyonel yap?lar?n nitel yönlerini kapsayan çok boyutlu bir yap? sunmay? hedeflemektedir.

Ölçek, sosyal medya kullan?m?n?n sadece bir e?lence arac? olman?n ötesinde, bilgi edinme, sosyal etkile?im ve kimlik in?as? gibi karma??k i?levlerini de ara?t?rmaktad?r. Bu çal??ma, özellikle Türk üniversite ö?rencilerinin özgün sosyal ve kültürel ba?lamdaki dijital davran??lar?n? ortaya koymas? aç?s?ndan önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya, Motivasyon, Kullan?m Al??kanl?klar?, Üniversite Ö?rencileri, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Dijital Medya, Genç Yeti?kinler.

Yazarlar

Ömer ?çirgin

Amaç

Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medya Kullan?m Al??kanl?klar? ve Motivasyon Ölçe?i'nin birincil amac?, üniversite popülasyonunun sosyal medya kullan?m?na yönelik tutumlar?n?, al??kanl?klar?n? ve onlar? bu platformlar? kullanmaya iten temel motivasyon unsurlar?n? belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Ölçek, ö?rencilerin sosyal medyay? ne amaçla (e?lence, bilgi, sosyal ba?lant? vb.) kulland?klar?n? ve bu kullan?m?n yo?unlu?unu standardize edilmi? bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r.

Bu araç, e?itim bilimleri, ileti?im ve sosyal psikoloji alanlar?nda çal??an ara?t?rmac?lara, gençlerin dijital ya?am tarzlar?n? ve bu ya?am tarzlar?n?n akademik ba?ar?, mental sa?l?k ve sosyal çevre ile ili?kisini incelemeleri için sa?lam bir zemin sunmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alandaki teorik çerçevelerin ampirik verilerle desteklenmesine katk?da bulunmay? hedeflemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, iki ana psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r: 1) Sosyal Medya Kullan?m Al??kanl?klar? ve 2) Kullan?m Motivasyonu. Kullan?m al??kanl?klar? boyutu, platformlarda geçirilen süre, etkile?im s?kl??? ve platform çe?itlili?i gibi davran??sal göstergelere odaklan?rken; Motivasyon boyutu, ö?rencileri sosyal medyaya çeken içsel ve d??sal nedenleri incelemektedir.

Ölçe?in alt boyutlar?, genellikle sosyal medyada aranan temel ihtiyaçlara (örne?in, Sosyal Ba?lant? Kurma, Bilgi Edinme, E?lence ve Zaman Geçirme, Kimlik ?fadesi) kar??l?k gelecek ?ekilde yap?land?r?lm??t?r. Bu çok boyutlu yap?, sadece kullan?m?n derecesini de?il, ayn? zamanda kullan?m?n alt?nda yatan i?levsel amaçlar? da analiz etme imkan? sunar.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? yer almamas?na ra?men, ölçek geli?tirme süreci kapsam?nda kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu çal??malar tipik olarak ?unlar? içerir:

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Alan?nda uzman akademisyenlerden görü? al?narak maddelerin ölçülmek istenen yap?y? temsil edip etmedi?i kontrol edilmi?tir.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumunu test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Kriter Geçerli?i (Criterion Validity): Gerekli görüldü?ü takdirde, ölçekten elde edilen puanlar?n sosyal medya ba??ml?l??? veya di?er ilgili davran??sal ölçeklerle korelasyonu incelenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in bilimsel standartlara uygun olarak geli?tirilmesi sürecinde, ölçüm tutarl?l???n? sa?lamak için güvenirlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu güvenirlik çal??malar?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Maddeler aras?ndaki homojenli?i ölçmek amac?yla yayg?n olarak **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Belirli bir zaman aral???yla ayn? ö?rencilere ölçe?in tekrar uygulanmas? ve elde edilen sonuçlar?n korelasyonunun incelenmesi yoluyla zamana ba?l? istikrar (güvenirlik) de?erlendirilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Tez çal??mas?n?n do?as? gere?i, öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?larak madde havuzunun alt?nda yatan temel boyutlar ve faktör yükleri belirlenmi?tir.

AFA sonucunda ortaya ç?kan faktör yap?s?n?n, teorik çerçeve ile uyumlu oldu?u ve sosyal medya kullan?m motivasyonunun farkl? alt boyutlara ayr?ld??? tespit edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in nihai formunun ve madde say?s?n?n belirlenmesinde kritik rol oynam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: Be?li veya Yedil Likert tipi derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. (Örne?in: 1=Hiç kat?lm?yorum, 5=Tamamen kat?l?yorum).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Genellikle 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören lisans ve/veya ön lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Bireysel olarak uygulanan, ka??t-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen öz bildirim (self-report) anket formu.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Lisans Tezi, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Yap?s?, Dijital Al??kanl?klar, Selçuk Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Ömer ?çirgin taraf?ndan 2018 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazara at?f yapmak ?art?yla serbesttir, ancak büyük ölçekli veya ticari projeler için sorumlu yazardan resmi izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in kullan?m?na dair herhangi bir standart ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, çal??man?n tam metnine eri?im Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden sa?lanabilir.

Kaynaklar

Bu ölçek, a?a??da belirtilen akademik çal??maya dayanmaktad?r:

?çirgin, Ö. (2018). *Üniversite ö?rencilerinin sosyal medya kullan?m al??kanl?klar? ve motivasyonlar?* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tez detaylar?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: universite-ogrencilerinin-sosyal-medya-kullanim-aliskanliklari-ve-motivasyon-olcegi-toad.pdf

Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medya Kullan?m Al??kanl?klar? ve Motivasyon Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte belirtilmemi?tir. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM